

erkendes, at Trangen til saadan Indsigtingenlunde er større ved Afgørelsen af de Spørgsmaal, hvorom Sagen her drejer sig, end ved Afgørelsen af mangfoldige andre Spørgsmaal i Handelssager, med Hensyn til hvilke man aldrig har tænkt sig Muligheden af at gennemføre en lignende Bestemmelse som den foreslaaede.

§ 38.

Foruden Vedtagelsen af Konventionalbod træffer man jævnligt i Kontraktsforhold andre Vedtagelser, der skulle tjene samme Øjemed og altsaa tilsigte, udover hvad der følger af Lovgivningens almindelige Regler, at sikre Opfyldelsen af en Aftale. Saadanne Bestemmelser kunne ligesom Vedtagelsen af en Konventionalbod føre til aabenbar Ubillighed mod den forpligtede, og de samme Grunde, der tale for at indrømme en Adgang til efter Omstændighederne at faa Konventionalbøder nedsatte, maa føre til Anerkendelsen af en lignende Adgang til helt eller delvist at faa saadanne Bestemmelser tilsidesatte. Hertil kommer, at saafremt der vedblivende herskede fuld Aftalefrihed, forsaaavt angaar andre Bestemmelser i Kontraktsforhold end Vedtagelsen af en Konventionalbod, men med samme Øjemed som denne, vilde Reglen i Udkastets § 37 være altfor let at omgaa. Man har derfor i Udkastets § 38 nævnt de hyppigst forekommende og ifølge de foreliggende Erfaringer farligste Arter af Vedtagelser om særlige Følger af Kontraktsbrud og om disse fastsat, at Bestemmelserne i Udkastets § 37, 1ste Stykke skulle finde tilsvarende Anvendelse.

Et typisk Eksempel paa en saadan Vedtagelse er Bestemmelsen om, at den ene af Parterne i et Kontraktsforhold, hvis Kontrakten hæves paa Grund af Misligholdelse fra hans Side, skal have forbrudt sin Ret til at kræve tilbage, hvad han har erlagt efter Kontrakten. Den Slags Vedtagelser forekommer jævnligt i Kontrakter om Køb paa Afbetaling, men findes ogsaa udenfor disse. Efter gældende Ret anerkendes de for gyldige, selv om de føre til ganske ubillige Resultater. En anden Vedtagelse

af den omtalte Art foreligger, naar der i en Kontrakt forbeholdes den ene Part Ret til, hvis Kontrakten hæves paa Grund af Misligholdelse fra den andens Side, desuagtet at kræve, at den anden skal erlægge, hvad der efter Kontrakten paahviler ham. Som Eksempel herpaa kan nævnes Aftaler i Huslejekontrakter, hvorefter Lejeren, uanset at Kontrakten er bleven hævet paa Grund af hans Misligholdelse, saa at han har maattet fraflytte det lejede, dog skal betale Leje for hele den resterende Lejetid, og det uden Hensyn til, om Ejeren paany faar udlejet Lejligheden paa lige saa gunstige Vilkaar. Saadanne Vedtagelser kunne virke i høj Grad ubilligt mod den forpligtede, men Domstolene have ikke her i Landet anset sig for beføjede til at tilsidesætte dem.

Med Henblik paa de i det foregaaende nævnte to Slags Vedtagelser af heromhandlede Art er det altsaa i Udkastets § 38, 1ste Stykke bestemt, at naar det i en Aftale er vedtaget, at den ene Part, hvis Aftalen hæves paa Grund af Misligholdelse fra hans Side, skal have forbrudt sin Ret til at kræve tilbage, hvad han har erlagt, eller desuagtet skal erlægge, hvad der paahviler ham, finde Bestemmelserne i § 37, 1ste Stykke tilsvarende Anvendelse. Med Hensyn til Forbrydelse af Ret til under de anførte Bestemmelser at kræve erlagte Ydelser tilbage findes lignende Regler i den schweiziske Forbundslov om Obligationsretten Art. 162 og det ungarske Udkast til almindelig borgerlig Lovbog § 1054. For Køb paa Afbetaling er optaget særlige Bestemmelser ogsaa i den heromhandlede Henseende i det af Kommissionen udarbejdede Udkast til Lov om Køb paa Afbetaling. Disse Bestemmelser ville fortrænge nærværende Paragrafs Regler, forsaaavt angaar Køb af Løsøre paa Afbetaling, hvor Summen af alle Afdragene ikke overstiger 3,000 Kr. Er Summen af disse højere end 3,000 Kr., eller er Talen om Køb af fast Ejendom, finde Bestemmelserne i Udkastet til Lov om Køb paa Afbetaling derimod ikke Anvendelse, se det nævnte Udkasts § 1, 3dje Stykke,